

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนตั้งแต่ในอดีตมักจะเป็นไปในลักษณะที่ครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เนื้อหา รายละเอียดต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งผู้เรียนก็มักจะเป็นฝ่ายยอมรับโดยไม่มีการโต้แย้งใดๆ นอกจากนั้น การเรียนการสอนในระบบการศึกษาไทยที่ผ่านมายังเป็นการเน้นให้ผู้เรียนมุ่งท่องจำ เนื้อหาวิชาที่เรียนรู้นั้นมากกว่าที่จะเป็นการสอนให้คิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหา หรือสร้างสรรค์ให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ขึ้น โดยจากการประชุมวิชาการ การพัฒนาสติปัญญาเด็กไทย เรื่อง “พัฒนาอย่างไรให้เด็กไทยฉลาด” ซึ่งจัดโดยสถาบันราชานุกเคราะห์กุล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2549 ได้มีการกล่าวถึงผลการวิจัยด้านพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย ในปี พ.ศ. 2544 พบว่า ปัญหาเด็กวัยเรียนอายุ 6-13 ปี มีคะแนนความอดทน วินัย สมาธิ และพึ่งพาตนเองในระดับต่ำ ส่วนกลุ่มวัยรุ่นอายุ 13-18 ปี มีคะแนนต่ำสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดวิเคราะห์ การมีสติ การแก้ปัญหา และการควบคุมอารมณ์ โดยสาเหตุที่เด็กไทยมีสติปัญญาดำ เนื่องจากพ่อแม่เลี้ยงลูกเน้นด้านร่างกายเป็นหลัก ขาดความเข้าใจในเรื่องกระตุ้นพัฒนาการด้านสติปัญญา มักจะปิดกั้นในการเรียนรู้ของลูกให้ครูและโรงเรียนเป็นส่วนมาก ในขณะที่ครูขาดความสามารถเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก ทำให้เด็กไทยส่วนใหญ่ไม่ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการอย่างเหมาะสมตามวัย (ที่มา : <http://www.surinnews.com> , วันที่ 10 กรกฎาคม 2550) นอกจากนี้ ยังพบว่า นักเรียนไทยมีความอ่อนด้อยในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ค่อนข้างมาก ซึ่งวิชาทั้งสองนี้เป็นวิชาที่มีลักษณะที่ต้องใช้การคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาเป็นหลัก ดังสะท้อนให้เห็นจากข้อมูลที่กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้แถลงผลการวิจัยโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ร่วมกับนานาชาติ ปี พ.ศ. 2550 (Trends in International Mathematics and Science Study 2007) หรือ TIMSS-2007 โดยโครงการดังกล่าวเป็นการประเมินนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ระหว่างปี 2547-2551 โดยมี 59 ประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย อิตาลี นอร์เวย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไทย ฯลฯ และ 8 รัฐเข้าร่วม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมวิชาคณิตศาสตร์ ประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด 5 ประเทศ ได้แก่ จีน-ไทเป เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ฮONGKONG และญี่ปุ่น โดยประเทศไทยอยู่อันดับที่ 29 ได้ 441 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติที่กำหนดไว้ 500 คะแนน ส่วนวิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนสูงสุด 5 ประเทศ คือ สิงคโปร์ จีน-ไทเป ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และอังกฤษ ส่วนไทยอยู่ในอันดับที่ 21 ได้ 471 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติที่ 500 คะแนนเช่นกัน และเมื่อเปรียบเทียบกับผลประเมินปี 2542 พบว่า ประเทศไทยลดลงทั้ง 2 วิชา คือ คณิตศาสตร์ จาก 467 คะแนน เหลือ 441 คะแนน และวิทยาศาสตร์ จาก 482 คะแนน เหลือ 471 คะแนน (ที่มา : <http://dek-d.com> , วันที่ 19 กรกฎาคม 2552)

จากสภาพการณ์ข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของประเทศไทยยังมีปัญหาในการกระตุ้นและส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ซึ่งเป็นผู้สอนในรายวิชา สถิติและการวิจัยทางธุรกิจ ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งเป็นวิชาที่มีเนื้อหาที่จำเป็นต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์หรืออย่างเป็นเหตุเป็นผล พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ แม้จะเป็นในระดับอุดมศึกษาก็ตาม ไม่ชอบคิด คิดไม่เป็น และไม่มี ความพยายามที่จะคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง แต่ต้องการให้มีคนมาบอกว่าจะให้ทำอย่างไร และใช้วิธีการลอกเลียนแบบเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังพบว่าในการเรียนการสอนวิชาดังกล่าวนี้ ซึ่งมีเนื้อหาบางส่วนเกี่ยวข้องกับการคิดคำนวณค่าสถิติต่างๆ นักศึกษาส่วนใหญ่มักไม่อยากจะเรียนรู้ โดยให้เหตุผลว่า ไม่ชอบคำนวณ ไม่เก่งเลข เป็นต้น และชอบวิชาที่มีลักษณะการเรียนการสอนเป็นแบบท่องจำมากกว่า ผลที่เกิดขึ้นจากสภาพการณ์ดังกล่าว คือ นักศึกษามีลักษณะที่ไม่สามารถคิดวิเคราะห์หรืออย่างเป็นระบบได้ ไม่สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งย่อมส่งผลต่อเนื่องไปยังคุณภาพของนักศึกษารวมทั้งบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยฯ ซึ่งจะต้องไปประกอบอาชีพและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในสังคมภายนอกต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอนอยู่ในคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จึงเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาและโครงการ เป็นแนวทางหนึ่งที่น่าจะเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนหรือนักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในลักษณะที่จะเป็นการผลักดันให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่หาความรู้เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา โดยผู้สอนจะเสนอปัญหาให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ได้มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และนำมาแยกแยะ วิเคราะห์ วางแผนแก้ไขปัญหาต่างๆ ตลอดจนนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาตามความคิดของผู้เรียน/นักศึกษาเอง นอกจากนี้ ยังได้มีการมอบหมายให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มจัดทำโครงการ (Project) ร่วมกัน โดยให้นักศึกษาเป็นผู้คิดและนำเสนอโครงการที่จะดำเนินการตามความสนใจของตนเองเป็นหลัก หลังจากนั้นให้นักศึกษาได้มีวางแผนโครงการและลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ด้วยตนเอง รวมทั้งสรุปผล จัดทำรายงานและนำเสนอผลงานภายหลังจากการดำเนินงานเสร็จสิ้นลงแล้ว โดยผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการจัดทำโครงการของนักศึกษา ซึ่งจากแนวทางการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว เป็นแนวทางหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริง มีการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วางแผน ปฏิบัติ และสรุปผลด้วยตนเอง อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการฝึกฝนทักษะและพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) ตามที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดไว้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัย “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสถิติและการวิจัยทางธุรกิจของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบ

ใช้ปัญหาและโครงการ (A Development of Learning Achievement in Statistics and Business Research Subject for Undergraduate Students of Phranakhon Rajabhat University by Problem and Project Based Instruction)” เพื่อเป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการนำวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาและโครงการ ซึ่งจะได้นำข้อค้นพบที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาและโครงการ จะทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาและโครงการ (Problem and Project Based Learning)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

- 1) ทำให้ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาและโครงการที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษา
- 2) ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาแนวทางและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1) ขอบเขตด้านประชากรในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา สถิติและการวิจัยทางธุรกิจ

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ จะทำการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสถิติและการวิจัยทางธุรกิจ ซึ่งเป็นวิชาในหมวดพื้นฐานวิชาชีพตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียนวิชานี้จึงจะสามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรได้ โดยกำหนดให้สิ่งทดลอง คือ การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาและโครงการ ซึ่งจัดกระทำกับกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย โดยผู้สอนจะนำเสนอปัญหาในลักษณะของแบบฝึกหัดหรือกรณีศึกษา ให้ผู้เรียนได้ทำการวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง

ข้อคิดเห็น ทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง พิจารณาสาเหตุของปัญหา จากข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ รวมทั้งมอบหมายให้ผู้เรียนจัดทำโครงการหรือโครงการตามความสนใจของผู้เรียน

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเป็นเวลา 12 เดือน โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 22 กรกฎาคม 2553 ถึง วันที่ 23 กรกฎาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้อ่านรายงานการวิจัยและผู้วิจัย จึงได้นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาและโครงการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชา สถิติและการวิจัยทางธุรกิจ โดยผู้สอนนำเสนอปัญหาในลักษณะของแบบฝึกหัดหรือกรณีศึกษา ให้ผู้เรียน ได้ทำการคิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง พิจารณาสาเหตุของปัญหา จากข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ รวมทั้งการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมจากภายนอกโดยผู้เรียน เพื่อนำเสนอแนวทางในการแก้ไข รวมทั้งมอบหมายให้ผู้เรียนจัดทำโครงการหรือโครงการตามความสนใจของผู้เรียน โดยให้มีกระบวนการเริ่มตั้งแต่การค้นคว้าหาข้อมูล รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การวางแผน การดำเนินงานโครงการ การลงมือปฏิบัติงานจริง และสรุปผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งจัดทำรายงาน และนำเสนอผลงานต่อสาธารณชน ซึ่งในที่นี้คือ การนำเสนอผลงานในชั้นเรียน

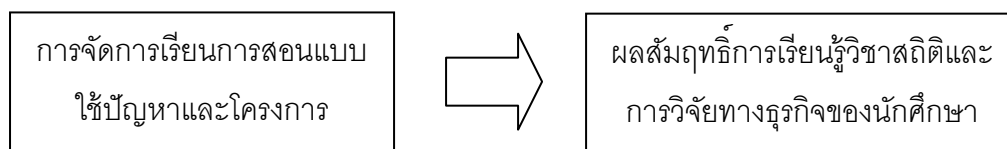
ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่สะท้อนให้เห็นได้จากความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสถิติและการวิจัยทางธุรกิจ โดยพิจารณาจากระดับคะแนนการทดสอบความรู้ในรายวิชาดังกล่าวนี้

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ไม่ว่าจะเป็นสาขาใด ชั้นปีใด ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา สถิติและการวิจัยทางธุรกิจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้นหรือ
สิ่งทดลอง (X)

ตัวแปรตามหรือ
ผลที่เกิดขึ้น (Y)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ ระดับความคะแนนการทดสอบความรู้ ในวิชาสถิติและการวิจัยทางธุรกิจ ก่อนและหลังการทดลอง คือ ในช่วงเริ่มแรกของการเรียนการสอน (ช่วงเริ่มต้นภาคการศึกษา) และในช่วงสุดท้ายของการเรียนการสอน (ช่วงปลายภาคการศึกษา)

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสถิติและการวิจัยทางธุรกิจของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการหลังการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาและโครงการสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีดังกล่าว